

SZCZEPIENIA PRZECIWKO HPV*

Poradnik dla rodziców

* HPV – wirus brodawczaka ludzkiego (ang. human papillomavirus)

Wprowadzenie

Szczepienie może zapobiec niektórym nowotworom złośliwym: szczepienia przeciwko HPV posiadają potwierdzony profil bezpieczeństwa i są skutecznym sposobem zmniejszenia liczby przypadków nowotworów złośliwych na świecie¹. W celu zmaksymalizowania wpływu szczepień przeciwko HPV na zdrowie publiczne, eksperci i międzynarodowe instytucje zalecają szczepienie chłopców i dziewcząt.

W Polsce szczepienie przeciwko HPV znajduje się na liście szczepień zalecanych przez Ministerstwo Zdrowia, ujętych w Programie Szczepień Ochronnych na 2022². Zalecenie to wpisuje się w szerszą tendencję idącą w kierunku zapewnienia szczepień przeciwko HPV wszystkim osobom, niezależnie od płci. Trend ten popierają eksperci naukowcy, organizacje pacjentów i decydenci w Europie, co odzwierciedla coraz większa liczba programów szczepień w państwach członkowskich UE³.

Co to jest HPV?

HPV jest akronimem angielskiej nazwy wirusa brodawczaka ludzkiego (Human Papillomavirus), który stanowi rodzinę powszechnych i wysoce zakaźnych wirusów. HPV odpowiada za rozwój kilku typów raka zarówno u mężczyzn, jak i kobiet. Dostępność szczepionki przeciwko HPV oznacza, że obecnie nowotworom tym można w dużym stopniu zapobiec¹.

HPV przenoszony jest głównie drogą płciową. Transmisja wirusa jest również możliwa w wyniku kontaktu z błonami śluzowymi lub skórą osoby zakażonej⁴.

Każdego roku HPV na całym świecie powoduje ok. 510 000 nowych przypadków raka szyjki macicy⁶.

Zarówno mężczyźni, jak i kobiety mogą być nosicielami wirusa oraz zakażać nim inne osoby. Większość ludzi, niezależnie od płci, ulegnie zakażeniu HPV w ciągu swojego życia.⁸

900

900 to średnia liczba kobiet na całym świecie umierających każdego dnia z powodu raka szyjki macicy⁵.

W kwietniu 2017 r. Parlament Europejski wydał zalecenia w zakresie polityki UE będące wynikiem pracy panelu ekspertów, członków Parlamentu Europejskiego i grup działających na rzecz pacjentów. Zalecono w nich szczepienie przeciwko HPV zarówno chłopców, jak i dziewcząt⁹.

Niemal każda aktywna seksualnie osoba zostanie zakażona wirusem HPV w ciągu swojego życia. Szacowana liczba kobiet i mężczyzn zakażonych HPV na całym świecie wynosi 660 mln¹.

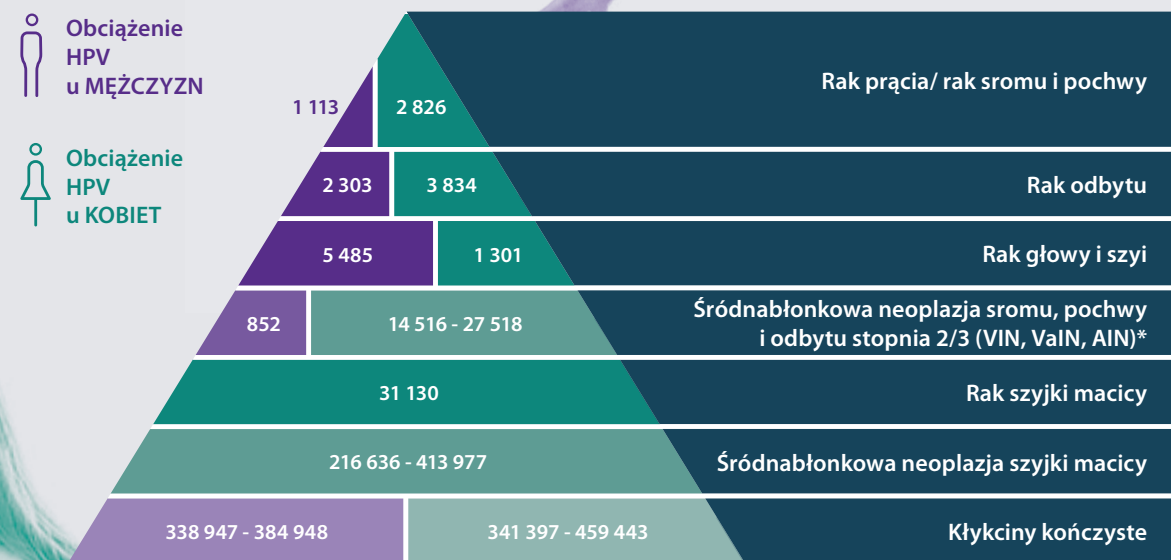
Nowotwory złośliwe i choroby związane z zakażeniem HPV obejmują: raka szyjki macicy, pochwy, sromu, odbytu, prącia oraz głowy i szyi, a także kłykciny kończyste i nawracającą brodawczakowatość układu oddechowego⁵.

Zapadalność na choroby związane z zakażeniem wirusem HPV na świecie

Zakażenie HPV u mężczyzn ma istotny wpływ na obciążenie chorobami, co podkreśla potrzebę włączenia chłopców do krajowych programów szczepień przeciwko HPV¹⁰.

HPV na świecie
Niemal każdy narażony jest na ryzyko zakażenia wirusem HPV na pewnym etapie życia⁹.

Szacowana liczba przypadków na rok⁹

* VIN – śródnabłonkowa neoplazja sromu; VaIN – śródnabłonkowa neoplazja pochwy; AIN – neoplazja śródnabłonkowa odbytu

Programy szczepień przeciwko HPV w Polsce

W Polsce szczepienie przeciwko HPV znajduje się wśród szczepień zalecanych (niefinansowanych z budżetu państwa) ujętych w Programie Szczepień Ochronnych ogłoszonym przez Ministerstwo Zdrowia na 2022 r.²

Obecnie w Polsce w 50% refundacji znajdują się szczepienia chroniące przed dwoma typami HPV. Szczepienia chroniące przed czterema oraz dziewięcioma typami HPV dostępne są w programach finansowanych przez niektóre lokalne samorządy.¹¹

Niemal każda aktywna seksualnie osoba ulegnie zakażeniu wirusem HPV w ciągu swojego życia⁹.

Obecnie dostępna jest skuteczna profilaktyka zakażeń wirusem HPV w postaci szczepień ochronnych.

Na poziomie unijnym i krajowym podejmowane są kroki w celu zapewnienia ochrony również chłopcom.

Państwa członkowskie UE są odpowiedzialne za zapewnienie młodym ludziom i przyszłym pokoleniom ochrony przed nowotworami złośliwymi i innymi chorobami związanymi z zakażeniem wirusem HPV, którym można skutecznie zapobiegać za pomocą szczepień.

Institucje rządowe w Europie są coraz bardziej świadome korzyści wynikających ze szczepienia zarówno chłopców, jak i dziewcząt, i obecnie w wielu krajach zaleca się szczepienia powszechne⁸. Zmiany te są zgodne z zaangażowaniem UE na rzecz ograniczenia nierówności w zakresie zdrowia¹². Komisja Europejska wezwała do podjęcia działań na rzecz zmniejszenia „dysproporcji między państwami członkowskimi UE osiągającymi najlepsze i najgorsze wyniki” w celu ograniczenia nierówności w odniesieniu do wyników leczenia raka i przeżywalności¹².

Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) zwróciło uwagę na bezpośrednie korzyści związane ze szczepieniem chłopców, zwłaszcza w odniesieniu do raka odbytu i kłykcin kończystych⁸. ECDC zauważyło, że niedawno uzyskane dowody naukowe na temat szczepienia chłopców i mężczyzn mogą uzasadniać istotne zmiany w politykach w niedalekiej przyszłości⁸.

90%

Europejski Plan Walki z Rakiem zakłada do 2030r. zwiększenie wyszczepialności przeciw wirusowi HPV wśród dziewcząt w UE do poziomu 90 proc.¹².

Trendy globalne

Na świecie szczepienia obu płci przeciwko HPV, finansowane ze środków publicznych, dostępne są w Stanach Zjednoczonych¹⁸, Australii¹⁹, Izraelu²⁰, Kanadzie²¹ i Nowej Zelandii²².

Coraz większa liczba krajów w Europie wprowadza tę samą strategię. Państwa europejskie, w których włączono chłopców do programów szczepień realizowanych na poziomie krajowym to Austria¹³ i Szwajcaria¹⁴. Niedawno dołączyły do nich Włochy¹⁵, Chorwacja¹⁶, Czechy¹⁷, Słowacja⁷, Niemcy⁷, Norwegia⁷, Dania⁷ i Wielka Brytania³⁰.

Programy te finansowane są ze środków publicznych.

Coraz większa liczba krajów zapobiega niektórym nowotworom powodowanym przez zakażenie wirusem HPV, poprzez szczepienie wszystkich młodych ludzi w ramach programów finansowanych ze środków publicznych^{3,14,29,30}.

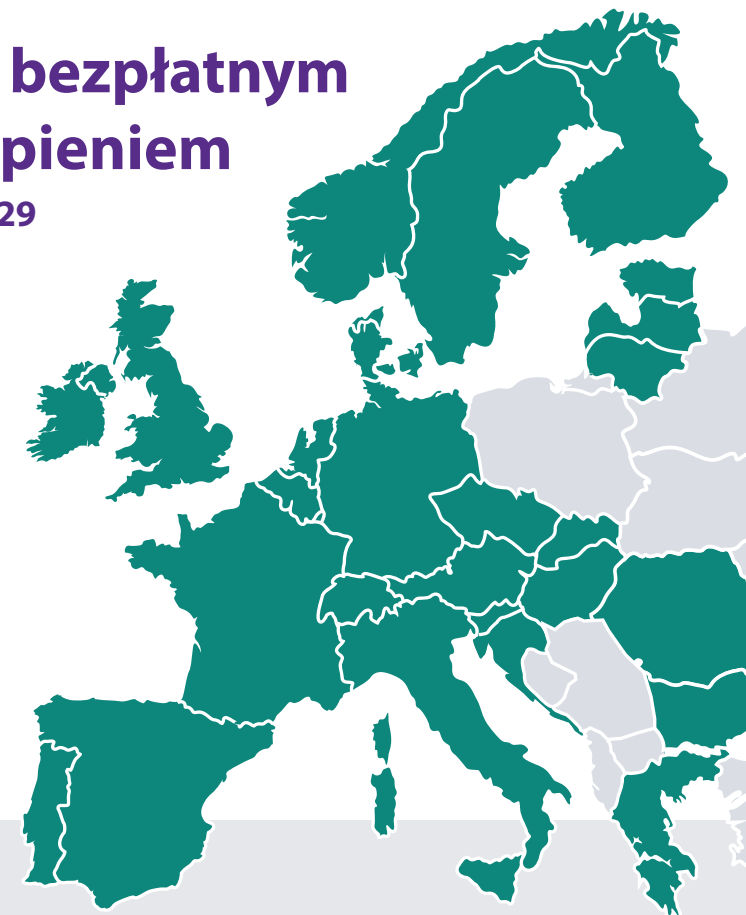
- Australia
- Austria
- Chorwacja
- Czechy
- Dania
- Izrael
- Niemcy
- Norwegia
- Nowa Zelandia
- Słowacja
- Stany Zjednoczone
- Szwajcaria
- Wielka Brytania
- Włochy

Państwa UE/EEA z bezpłatnym narodowym szczepieniem przeciwko HPV^{7,14,29}

dla dziewczynek

dla chłopców

Dlaczego należy szczepić dziewczęta i chłopców?

1 Zakażenie wirusem HPV dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet

Dostępnych jest coraz więcej dowodów naukowych wskazujących na silny związek zakażenia HPV z rozwojem niektórych chorób takich jak kłykciny kończyste, rak szyjki macicy, sromu, pochwy oraz odbytu.⁶ Dotychczas nie ustanowiono programów badań przesiewowych w kierunku zakażenia HPV u mężczyzn. Choć nowotwory te występują rzadziej niż rak szyjki macicy, ich związek z zakażeniem HPV sprawia, że istnieje możliwość zapobiegania ich wystąpieniu w ramach podobnych strategii prewencyjnych, jak te stosowane w odniesieniu do raka szyjki macicy⁵.

2 Szczepienie wszystkich młodych ludzi, zarówno chłopców, jak i dziewcząt, może przyczynić się do eliminacji chorób związanych z zakażeniem HPV²⁴

Kontrolę transmisji wirusa HPV można uzyskać poprzez wysoką wyszczepialność obu płci. Wynika to z faktu, że mężczyźni są również nosicielami HPV, co ułatwia rozprzestrzenianie się wirusa w populacji żeńskiej.²⁴ Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) uznało, że szczepienie chłopców nie tylko skutecznie zapobiegałoby chorobom związanym z zakażeniem HPV u mężczyzn (kłykciny kończyste odbytu i narządów płciowych, rak odbytu), ale także rakowi szyjki macicy u kobiet w wyniku ochrony populacyjnej⁸.

Swobodny przepływ ludności w Unii Europejskiej stwarza obywatelom możliwości szerszych interakcji społecznych i kulturowych. Najlepszy sposób na uzyskanie kontroli zakażeń HPV to zapewnienie spójnej wyszczepialności w całej UE. Obecnie sytuacja jest inna, ponieważ niezależnie od działań podejmowanych przez poszczególne państwa członkowskie UE, status szczepień przeciwko HPV nadal jest różny w zależności od kraju.

3 Szczepienie zarówno chłopców, jak i dziewcząt zwiększa zaufanie do szczepionki

Szczepienie zarówno chłopców, jak i dziewcząt zwiększa zaufanie do szczepień. Zgodnie z wynikami badania przeprowadzonego w europejskich krajach oferowanie szczepień jedynie dziewczętom może sprawić, że rodzice będą mieli wątpliwości w odniesieniu do szczepienia, podczas gdy szczepienie niezależnie od płci może zwiększyć zaufanie do szczepień²⁵. Udowodniono, że akceptacja szczepienia chłopców przeciwko HPV ze strony rodziców jest równie wysoka jak w przypadku dziewcząt²⁶.

4 Udowodniono, że szczepienie przeciwko HPV niezależnie od płci jest istotne z farmakoekonomicznego punktu widzenia

Włączenie chłopców do programów szczepień skutkuje dalszym zmniejszaniem częstości występowania raka szyjki macicy, raka odbytu u mężczyzn i kobiet, a także pozwoli na uniknięcie ponad 1 mln przypadków kłykciny kończystych w ciągu 100 lat w Niemczech i we Włoszech^{27,28}.

W badaniach przeprowadzonych w Holandii, Szwecji, Danii, Hiszpanii, Norwegii i Austrii stwierdzono, że szczepienie chłopców i dziewcząt jest opłacalnym i szybszym sposobem zapobiegania niektórym chorobom powodowanym przez wirusa HPV niż profilaktyka tych zakażeń skierowana tylko do płci żeńskiej⁹.

Podsumowanie

Brak szczepienia kobiet i mężczyzn przeciwko HPV:

- sprawia, że część populacji narażona jest na ryzyko wystąpienia niektórych nowotworów złośliwych związanych z zakażeniem HPV
- ułatwia transmisję wirusa na inne osoby⁸

Wirus HPV zakaża zarówno mężczyzn, jak i kobiety⁸.

Szczepienie przeciwko HPV dziewcząt i chłopców może przyczynić się do eliminacji chorób związanych z zakażeniem HPV⁸.

Szczepienie zarówno chłopców, jak i dziewcząt zwiększa zaufanie do szczepionki²⁵.

Stwierdzono, że szczepienie zarówno chłopców, jak i dziewcząt przeciwko HPV jest rozwiązaniem opłacalnym^{27,28}.

Piśmiennictwo

1. Meeting of the Global Advisory Committee on Vaccine Safety, 7-8 June 2017. *Weekly Epidemiological Record* 2017, 28(92): 393-404.
2. Program Szczepień Ochronnych. 2022. Ministerstwo Zdrowia.
3. Brotherton JML, Bloem PN. Population-based HPV vaccination programmes are safe and effective: 2017 update and the impetus for achieving better global coverage. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol.* 2018;47:42-58. doi:10.1016/j.bpobgyn.2017.08.010
4. CDC. What is HPV? Available at: <https://www.cdc.gov/hpv/parents/about-hpv.html> Accessed 24th May 2022.
5. Sung, H, Ferlay, J, Siegel, RL, Laversanne, M, Soerjomataram, I, Jemal, A, Bray, F. Global cancer statistics 2020: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. *CA Cancer J Clin.* 2021; 71: 209- 249.
6. Braaten KP, Laufer MR. Human Papillomavirus (HPV), HPV-Related Disease, and the HPV Vaccine. *Rev Obstet Gynecol.* 2008;1(1):2-10.
7. ECDC. Vaccine Scheduler. Available at: <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu/Scheduler/ByDisease?SelectedDisease-Id=38&SelectedCountryIdByDisease=-1> Accessed 24th May 2022.
8. ECDC. Introduction of HPV vaccines in European Union countries – an update. Stockholm, September 2012.
9. Hartwig S. et al, 2017. "Estimation of the overall burden of cancers, precancerous lesions, and genital warts attributable to 9-valent HPV vaccine types in women and men in Europe". *Infectious Agents and Cancer* 12: 1-10.
10. Stanley M, 2015. „HPV vaccination in boys and men” Vaccines and Immunotherapeutics 10(7): 2109-2111.
11. Szczepienia.info. Czy szczepionki przeciw HPV objęte są refundacją. Available at: <https://szczepienia.pzh.gov.pl/faq/czy-szczepionki-przeciw-hpv-objete-sa-refundacja/> Accessed 24th May 2022.
12. European Commission: EU Health Policies. Available at: https://poland.representation.ec.europa.eu/news/jak-ue-chce-powstrzymac-nowotwory-2021-10-22_pl
13. BMGF 2022, Impfplan Österreich.
14. Federal Office of Public Health FOPH. Available at: <https://www.bag.admin.ch/bag/en/home/krankheiten/krankheiten-im-ueberblick/hpv.html> Accessed 24th May 2022.
15. Italy Gender-Neutral HPV Vaccination Program. Available at: <https://www.salute.gov.it/portale/vaccinazioni/dettaglioContenutiVaccinazioni.jsp?id=5501&area=vaccinazioni&menu=vuoto> Accessed 24th May 2022.
16. Croatian Institute of Public Health. 2016. Immunization Against Human Papillomavirus. Available at: <https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/cijepljenje-protiv-hpv-a-bez-narucivanja-i-najave-povodom-svjetskog-dana-zdravlja/> Accessed 24th May 2022.
17. HPV vaccination in Czech Republic. Ministerstvo zdravotnictví Č.
18. Immunization Schedule for Children and Adolescents Aged 18 Years or Younger, USA. 2022.
19. Australian Government, Department of Health. National Immunisation Strategy for Australia 2019 to 2024.
20. Ministry of Health. Israel. Available at: <https://www.health.gov.il/Subjects/vaccines/HPV/Pages/default.aspx> Accessed 24th May 2022.
21. Canada's Provincial and Territorial Routine Vaccination Programs. Government of Canada, Public Health Agency.
22. Vaccines for the National Immunisation Schedule. New Zealand. Ministry of Health.
23. WHO. Public debate on HPV immunization in Serbian Parliament. Available at: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/vaccines-and-immunization/news/news/2016/12/public-debate-on-hpv-immunization-in-serbian-parliament> Accessed 24th May 2022.
24. Potts A, Sinka K, Love J, Gordon R, McLean S, Malcolm W, Ross D, Donaghy M. 2013. "High uptake of HPV immunisation in Scotland – perspectives on maximising uptake". *Euro Surveillance* 2013; 18(39):pii=20593.
25. Gottvall M, Stenhammar C, Grandahl M, 2017. "Parents' views of including young boys in the Swedish national school-based HPV vaccination programme: a qualitative study." *BMJ Open*, doi:10.1136/bmjopen-2016014255
26. Lee Mortensen et al., 2015. Parental attitudes towards male human papillomavirus vaccination: a pan-European cross-sectoral survey. *BMC Public Health* 15:624 doi:10.1186/s12889-015-1863-6
27. LARGERON N. et al., 2017. "An estimate of the public health impact and cost-effectiveness of universal vaccination with a 9-valent HPV vaccine in Germany". *Expert Review of Pharmacoeconomics & Outcomes Research*, 17:1, 85-98, DOI: 10.1080/14737167.2016.1208087
28. Mennini et al., 2017. "Cost-effectiveness analysis of the nine-valent HPV vaccine in Italy" *Cost Effectiveness and Resource Allocation* 15:11 DOI 10.1186/s12962-017-0073-8
29. NHS. HPV vaccine overview. Available at: <https://www.nhs.uk/conditions/vaccinations/hpv-human-papillomavirus-vaccine/> Accessed 24th May 2022.
30. Szczepienia.info. Gdzie realizowane są samorządowe programy szczepień przeciw HPV? Available at: <https://szczepienia.pzh.gov.pl/faq/gdzie-realizowane-sa-samorzadowe-programy-szczepien-przeciw-hpv/> Accessed 24th May 2022.

Niniejszy materiał został dostarczony przez MSD Polska Sp. z o.o. jako ogólna informacja dla pacjentów. Pierwszym źródłem informacji na temat Pana/Pani stanu zdrowia i przebiegu leczenia powinien być lekarz prowadzący, dlatego w razie jakichkolwiek pytań dotyczących stanu zdrowia i przebiegu leczenia proszę zwrócić się do swojego lekarza.

MSD Polska Sp. z o.o.*, ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa,
Tel. (22) 549 51 00, fax (22) 549 51 01, www.msd.pl
Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS nr 0000180490,
NIP 9512098811, Kapitał Zakładowy 6 060 000 PLN
* Filia Merck & Co., Inc., Whitehouse Station N.J., U.S.A.
° Zastrzeżona nazwa handlowa Merck & Co., Inc., Whitehouse Station., U.S.A.
© Zastrzeżone prawa autorskie MSD Polska Sp. z o.o.
PL-NON-00521 wyd. 05.2022